

מסורת הש"ס

(א) ס"א ליריחו (ג) סוכה נא. [עפרין יל. ע"ז מז. א.] ס"א חסדא. (ד) [גנ' ר"ג ובעינ' ברי"ח מעינין.] (ה) ברי"ח חסדא. (ו) עפרין יל. (ז) ונבדק נח. (ח) [גנ' וינא ט. א.] ט' כ"ה כנגליה כד: ע"פ. י' מנחות קט. דף קט. ו"ע ב"מס' ד"ה לא. (כ) ו"ע פ"ס מס' סוכה נא. ד"ה כי מסדר וסוף' מנחות קט. ד"ה לא.].

הגהות הב"ח

(א) גמ' מ"ר כ"ד משמרות היו בלאי פי' אלא אימא ורשעים עשרה מסין: (ב) שם ר"ש כן אצלנו ואומר הכנים: (ג) רש"י ד"ה מעבדין פי' בעיני דליהי כולדו על גבי עבודה: (ד) ר"ה פשוט פי' לא כתיב גבי. י"ב פי' מנעין דגבי הימס דקשטי כ"ד משמרות וילא הגורל כראשון ליהורידי לידעה שפי' כי וילא קא חשי פשוט ופעמי' יט לתין דמיון דעבודה א' פי' כמות העולם מן הכהנים היו ארבע משמרות וקא חשי פשוט שמעין דתורא מבי' משמרות היה לה עוד שם אחר אי' נמי שמהם שמה לשם שבעה כדפסי' בחומש כסדר פסחם אלא משמרות הכהנים:

גליון הש"ס

גמ' מדרבנן ולקולא. כעין זה שנת דף פג ע"ב:

הגהות הגר"א

[א] גמ' מ"ר כ"ד משמרות. י"ב על לויס:

הגהות מהר"ב

גרשבורג

[א] רש"י ד"ה הי"ג הגיע זמן וכו' לשון אחר נהיה לי. י"ל וילא נהיה לי:

רבינו גרשום

אף כהן מברך לא ייחא בעל מום. והא קרימא לן דבעל מום מברך. אלא אם כן יהיו מומין שבלול. הא איתקש לגזירי. מה נזיר בעל מום אף מברך בעל מום. מאי חזית דאקשת לקולא. דאקשת ליה לגזירי דבעל מום מותר. ואקשת ליה למשרת דבחרין מותר. אקיש לחומרא. ונימא מה נזיר אסור בחרצן אף מברך אסור בחרצן. ומה משרת בעל מום לא אף מברך בעל מום לא. אסמכתא דרבנן הוא. הא דמקשינן מברך לגזירי למשרת. מדרבנן היא. דה"ק ואלו מן מעמדות. דקתי לקמה התקינו נביאים הראשונים כ"ד משמרות (כל) [שולחן]. בעל כל משמרה היה מעמד בירושלים. כהנים ולוים שבמשמר עולין בירושלים. וישראל שבאותו משמר מתענין וכו'. ונקטתן עולין לירושלים כדי שיעמדו על הקרבנות. אי הכי נפיש

מאי קאמר. דקא צעי מאי ניהו מעמדות ומייתי קרא את קרבני לחמי לאשי וגו': **הכי קאמר** אלו הן **מעמדות**. דלקמן וטעמא מאי תקון מעמדות לפי שנאמר וְאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶמְרַת אֱלֹהִים אֶת קַרְבְּנֵי לחמי לאשי וגו': ה"ג **תנו רבנן** כ"ד משמרות היו בלאי וי"ב **ציריחו**

י"ב ציריחו בתמיה נפישו להו **טובא**

אלא אימא וי"ב **מחן ציריחו**. צרישא משמע דלד הכ"ד שבעיירות א"י היו י"ב ציריחו דהוו להו ל"ו וי"ב מהן משמע שמאותן הכ"ד היו י"ב **ציריחו**: ה"ג **הגיע זמן המשמר חלי** **המשמר** עולה **עולה** **לירושלים** והלי

המשמר עולה **ליריחו** כדי שיספקו מים **ומוזן** **לאחיהם** **צנירושלים**. כלומר כ"לד היו י"ב ציריחו כשהגיע זמן המשמר לעלות לירושלים בשבת מתחלקים אנשי המשמר חמיין הולכין לירושלים לעבודה וחמיין הולכין ליריחו הסמוכה לירושלים ומתקנין שם מים ומוזן לאחיהם וכך עושין כל הכ"ד משמרות נמלא י"ב ציריחו א' לשון אחר נהירא לי: **מעבדין אף הקרבן**. אס דתין מעמד מכולן צירושלים דהיה (לעיל דף כו). על כל משמר היה מעמד צירושלים של כהנים לויס וישראלים כיון דכולו צעלים צעינן דליהו (א) כמותו על גבי עבודה: וכלי **שיר מעבדין אף הקרבן**.

פלוגתא צביליה מסכת סוכה (דף נ:.) ובערכין (דף יא). מפורסם: עיקר **שירה** **צפה**. וכלי בלסומי קלא צעלמא וכיון דליכא לויס לא מעכז משוס כלי שיר: **עיקר שירה** **צנלי** אצבו וכן צפרק החליל (פוכה סס): **ארבעה מאלעזר**. מצניו של אלעזר

ששעה מהן ד' משמרות. וגמרא גמר לה: **המה יסד דוד ושמואל הרואה בלמונסה**. ומיתבנתא דרב חמא דלמר שמואל העמידם על י"ו דוד העמידן על כ"ד דהא שמעי' מינה דמרוויחו צדיי הדדי תקניניה: **מיסודו של שמואל הרמאי**. שהעמידן על י"ו צא דוד והעמידן על כ"ד.

אית ספרים שכתבו צהן מיסודו של שמואל דודו העמידם על כ"ד כלומר שניהם העולין דכדי ששמואל העמידם על י"ו ודוד על כ"ד: וימלאו **צני אלעזר רצים** **לראשי** **הגברים** **מצני איסמר** **ויחלקו צני אלעזר** **לראשים** **לצים** **אכוסם** **ששה** **עשר** **ולבני איסמר** **לראשים** **לצים** **אכוסם** **שמונה** **ואומר צים** **אז אחד אחוז לאלעזר** **ואחוז אחוז לאיסמר**. וימלאו צני אלעזר **רצים** **לראשי** **הגברים** **כלומר**

לראשי **הגברים** של צני אלעזר היו רצים מאיתמר. והאי וימלאו משמע דקודם לכן היו קצועים ועכשיו הוסיפו עליהן ויחלקום ל"ו צים אז אחד אחוז שהיה מתחילה לאלעזר דהיינו ח' אחוז אחד צגורל דהיינו נמי ח' והוו להו י"ו: **ואחוז אחוז לאיסמר**. מה שהיה מתחילה אחוז לאיתמר לחאים עמה ככתמילה שלא הרבו עליהם שום צים אז: **מאי ואומר**. וכי מימא מעיקרא הוו ד' לאלעזר וד' לאיתמר: **וי הכי דנפיש צני אלעזר הכי נמי נפיש צני איסמר**. ומינה צני אלעזר נפיש טפי דהא לאיתמר לא אוקמיניהו אלא על ח' ודלאלעזר על י"ו: **הא שמע ואחוז אחוז לאיסמר**. אלמא דקיימי קיימי. ושמע מינה דמשה תיקן להם י"ו ח' מזה וח' מזה וקשיא לרב חמא דלמר ד' וד'. והא דכתב לעיל וצגנת הארבעים וגו' המה יסד דהם ששוספו עליהן עד כ"ד משמתי' [אצלן] משה תיקן להם י"ו משמרות: **סנאי היל**. דהא איכא תנא דלעיל דקתי משה תיקן להם ח' משמרות משיניה ואלא קלימנא כוחיה: **עלו מן הגולה**. צצית שני ושאר ח' עלו שהרבה מישראל נשמירו ולא רצו לעלות^(א): **פשחור ואימר**. ומצעיל לי דפשחור (י) לא כתיב גבי כ"ד משמרות (ד"ה טז):

בשלשה פרקים פרק רביעי תענית

כו.

אי מה **משרת** **בעל מום** **לא אף מברך בעל מום** **לא**. פי' כיון דליפנין ג"ש ממשרת נימא כמו משרת דמשרת צעל מוס לא אף מברך וכו' ומשי הא איתקש לנזיר וכו' מכלן נראה דצעל מוס מברך ברכת כהנים^(א) מדקא חזינן דהש"ס רווה ללמוד מברך ממשרת ולצעל מוס ודחינן ליה אס כן נראה

ללענין נשיאת כפס כהן צעל מוס נושא כפיו ומכלן יס להוכיח דכסן שהמיר דתו נושא כפיו וכסר ליסא כפיו ולקרות צמורה כמו שלא המיר וראה^(א) מהא דכהנים ששימשו צצית מווינו לא שמשו צמקסד אצל נוטלים חלק עם אחיהם כמו צעלי מומין מדקאמר שהם כצעלי מומין משמע דכל עבודה שצעל מוס ראוי לעשות יעשו וכן צעל מוס נושא כפיו^(ב): **ומאי חזית דאקשת לקולא** **אקיש** **לחומר**. פי' מאי חזית דמקשת כהן לנזיר להקל ולומר כמו שזיר היו צעל מוס כמו כן כהן צעל מוס כשר ואקשת למשרת מה משרת מותר צחרנן אף כהן מברך מותר צחרנן אקשה לחומרל פירוש ונימא דכמו שזיר אסור צחרנן אף כהן אסור צחרנן וכמו כהן משרת אסור צעל מוס אף כהן מברך צעל מוס אסור ומשי אסמכתא וכו':

מר סבר **עיקר שירה** **בפה**. ולכן הכל כשרים אפילו פסולים אפילו ממזרים לומר שירה דלא היו אלא צפה ולתלן דלמר עיקר שירה צנלי אס כן לרין שזיו כהנים או לויס דהא הכלי זמר היה קדוש: רב

בר גוריא אמר רב^ב משה תיקן להם לישראל שמונה משמרות ארבעה מאלעזר וד' מאיתמר בא שמואל והעמידן על שש עשרה בא דוד והעמידן על עשרים וארבעה שנאמר^ב בשנת הארבעים למלכות דוד נדרשו וימצא בהם גבורי החיל ביעזר גלעד מייתיבי משה תיקן להם לישראל שמונה משמרות ארבעה מאלעזר וארבעה מאיתמר^ב בא דוד ושמואל הכי קאמר מיסודו של דוד ושמואל הרמתי העמידום על עשרים וארבע^ב תנאי איך משה תיקן להם לישראל שש עשרה משמרות שמונה מאלעזר ושמונה מאיתמר וכשרבו בני אלעזר על בני איתמר חלקום והעמידום על עשרים וארבע שנאמר^ב וימצאו בני אלעזר רבים לראשי הגברים מן בני איתמר ויחלקום לבני אלעזר ראשים לבית אבות ששה עשר ולבני איתמר לבית אבותם שמונה ואומר^ב בית אב אחד אחוז לאלעזר ואחוז אחוז לאיתמר מאי ואומר וכי תימא כי היכי דנפישו בני אלעזר הכא נמי דנפישו בני איתמר שמונה מעיקרא ארבעה הוו ת"ש בית אב אחד אחוז לאלעזר ואחוז אחוז לאיתמר תיובתא דרב^ב חמא בר גוריא אמר לך רב^ב חמא בר גוריא תנאי היא ואנא דאמרי כי האי תנא דאמר שמונה ת"ר^ב ארבעה משמרות עלו מן הגולה ואלו הן ידיעה [חרים] פשחור ואימר עמדו נביאים שביניהם וחלקום

והאי וימלאו משמע דקודם לכן היו קצועים ועכשיו הוסיפו עליהן ויחלקום ל"ו צים אז אחד אחוז שהיה מתחילה לאלעזר דהיינו ח' אחוז אחד צגורל דהיינו נמי ח' והוו להו י"ו: **ואחוז אחוז לאיסמר**. מה שהיה מתחילה אחוז לאיתמר לחאים עמה ככתמילה שלא הרבו עליהם שום צים אז: **מאי ואומר**. וכי מימא מעיקרא הוו ד' לאלעזר וד' לאיתמר: **וי הכי דנפיש צני אלעזר הכי נמי נפיש צני איסמר**. ומינה צני אלעזר נפיש טפי דהא לאיתמר לא אוקמיניהו אלא על ח' ודלאלעזר על י"ו: **הא שמע ואחוז אחוז לאיסמר**. אלמא דקיימי קיימי. ושמע מינה דמשה תיקן להם י"ו ח' מזה וח' מזה וקשיא לרב חמא דלמר ד' וד'. והא דכתב לעיל וצגנת הארבעים וגו' המה יסד דהם ששוספו עליהן עד כ"ד משמתי' [אצלן] משה תיקן להם י"ו משמרות: **סנאי היל**. דהא איכא תנא דלעיל דקתי משה תיקן להם ח' משמרות משיניה ואלא קלימנא כוחיה: **עלו מן הגולה**. צצית שני ושאר ח' עלו שהרבה מישראל נשמירו ולא רצו לעלות^(א): **פשחור ואימר**. ומצעיל לי דפשחור (י) לא כתיב גבי כ"ד משמרות (ד"ה טז):

בירושלים עומדין על קרבנן. לא חייבתם התורה אלא ג' גללים בשנה. ואם יש לומר יהיו יושבין בטילין בעריהם. הא כתיב

ואספת דגנך. והנם מזהרין לאסוף דגנם ויורשם של כל השנה כולה. התקינו הנביאים הראשונים כ"ד משמרות ועל כל משמר ומשמר היה מעמד בירושלים של כהנים ושל לויס ושל ישראל. תנו רבנן עשרים וארבעה משמרות היו בארץ ישראל. מהן י"ב ביריחו. הגיע זמן המשמר לפלות חצי המשמר עולה מארץ ישראל וחצי משמר מיריחו כדי שיספקו מים ומזון לארחיהם. כלומר. חצי המשמר הותר מספקין צורכי העולים. ובכפע אחרת מתחלקין. מי שלא עלה עולה בעשוי מי שבעלה שמי ישב עתה בביתו ויספק צרכי העולים. ירושלמי: חני ר' ששון כן אלעזר ישראל והכהנים והלוים וכלי שיר מעבדין את הקרבן. שנאמר כל הקהל משתחווים. אילו ישראל. והשיר משורר אלו הלויים והצוצרות מתצצרים. אלו הכהנים. הכל עד לכלות העולה. הכל מעבדין את הקרבן. אמר רב חסדא אמר בר משה תיקן לישראל שמונה משמרות ד' מאלעזר וד' מאיתמר בא שמואל והעמידן על שש עשרה בא דוד והעמידן על כ"ד שנאמר בשנת הארבעים למלכות דוד נדרשו [וכו']. ואחתינן עליה מהא דחניא. משה תיקן לישראל י"ו משמרות. ח' מאלעזר וח' מאיתמר. וכשרבו בני אלעזר על בני איתמר חלקום לכ"ד. שנאמר וימצאו בני אלעזר רבים לראשי (הגבירים) (הגבירים) מן בני איתמר ויחלקום לבני אלעזר ראשים לבית אבותם^(א) ששה עשר ולבני איתמר לבית אבותם שמונה. היה ח' מאלעזר וח' מאיתמר. כגון שהיו ח' אלפים מזה וח' אלפים [מזה] כל משמר אלף (ריבוא). [רבין] בני אלעזר וכאשר דרשום נמצאו י"ו אלף. ובני איתמר ח' אלפים כמו שהיו. חלקן בני אלעזר ל"ו משמרות אלף כל משמר. ובני איתמר נשאר ח' משמרות כמו שהיו. וזהו שכתב ויחלקום לבני אלעזר ראשים לבית אבות ששה עשר ולבני

מאיתמר לבית אבותם שמונה. וכתיב בית אב אחד אחוז לאלעזר ואחוז אחוז לאיתמר. כל האחות שהיה לאיתמר מקודם הוא האחוז עתה. אבל לבני אלעזר הוסיפו ח' חררים. תיובתא דרב חסדא דאמר משה תיקן להם לישראל ח' משמרות. כן הגה ר' אבהו ור' אבהו ור' אבהו דאמרי כי האי תנא ואנא דאמרי כי האי תנא דאמר שמונה משמרות ח' מאלעזר וד' מאיתמר. אבתי סיפא דקתי באו שמואל דוד והעמידום על י"ו [כ"ד] וימצאו ראשי אבות. ושנינן הכי. מיסוד של שמואל שהוסיף על שתין משה בא דוד והוסיף על מה שתיקן שמואל [העמידום על כ"ד]. שנא' המה יסד דוד ושמואל הוראה באמותם. ותנו רבנן ד' משמרות עלו מן הגולה. ידיעה חרים פשחור אימר. עמדו הנביאים שביניהם

(א) דברי רבינו אין לו ביאור בלאורי ואולי דמסר אחי מיתב וי"ל ועיקר הקסא דלשרו ולברך בשמו לענין עמידה אחי דמתייב האם לעמוד לשרת ואמרין מה משרת עמד וכו' כ"ל ויכי' במוסר ד' לא ע"י ע"ש מוס' מנחות קט. ס"ק"ה לא וכלא"ש פי' צנליה ס"י ט.

עין משפט נר מצוה

יג א מיי' פט"ו מה'י תפלה ה'ל' צ תמנ ששן כ טוש"ע א"מ סימן קמח סעיף ל: יד ב מיי' פ"ג מה'י ללי המקסד' ה'ל' א סמנ עשין קסט:

מו ג ד מיי' שס' והל' טן ופ"ד הלכה ג סמנ עשין קסט:

תורה אור השלם

- צו את בני יִשְׂרָאֵל ואמרת אליהם את קרבני לחמי לאשי ריח ניחוח תשמרו להקריב לי במזערה: במדבר כח ב
- לחברוני ולידלדוני לאבות בשנת הארבעים למלכות דוד נדרשו וימצא בהם גבורי החל ביעזר גלעד: דברי הימים א כו לא
- כלם הבוררים לשעירים בפספי מאתים ושנים עשר הקה בחרציהם התיחשש הקה יסד דוד ושמואל הקרא באמתא א ט כב
- וימצאו בני אלעזר רבים לראשי הגברים מן בני איתמר ויחלקום לבני אלעזר ראשים לבית אבות ששה עשר ולבני איתמר לבית אבותם שמונה: דברי הימים א כד ד
- ויכתבם שמעיה בן נתנאל הסופר מן הלוי ללף תהלקן ויחשדו ויבדקו ויבדקו ואיזמילן בן אביתר וראשי אבות לכהנים ויללוים בית אב אחד אָחוּז לאלעזר ואָחוּז לאיתמר: דברי הימים א כד ו

מוסף רש"י

עלו מן הגולה. מימי עזרא (שרכינ' יב:.) ידיעה חרים פשחור ואימר. שנקמסד ראשון היסם משמרת ידיעה קודם לתרים ומשמרת חרים קודם לפשחור ושל פשחור לאימר (טט).

רבינו חננאל

אי הכי למאי איתקש לנזיר, להכשיר בו בעל מום להיות כשר לברכה. ואמרין, מה ראית להקישו לקולא, הקשיתו למשרת להיות מותר בחרצן, והקשיתו לנזיר להיות בעל מום כשר לברכה, אדרבה הקשיתו לחומרא, הקשיתו למשרת להיות כהן בעל מום כשר לברכה, אדרבה פסול בנשיאות כפס, והקישיתו לנזיר להיות אסור בחרצן. ושנינן, אסמכתא בעלמא היא. פי', דרשת מסוכין מדרבנן היא. הילכך לקולא דרשינן. ובתתי וכו' לצמד לשרת^(א), מה משרת עומד אף בנשיאות כפס מעומד. פיסקא. אלו הן המעמדות. מה טעם תקינו מעמדות, לפי [שנאמר] צו את בני ישראל. ירושלמי: א"ר יונה המדיין קרבנן דכל ישראל איתן, ואם תאמר יהיו כל ישראל כל השנה כולה